

Bemærkninger til forslaget

De seneste måneders optrapning af apartheid-regimets undertrykkelse af majoriteten af Sydafrikas befolkning har endnu en gang demonstreret systemets brutale og umenneskelige karakter.

I en sikkerhedsrådsresolution (nr. 569) af 26. juli 1985 fordømtes indførelsen af undtagelsestilstand på det skarpeste, den sydafrikanske regering opfordredes til øjeblikkeligt og ubetinget at frigive alle politiske fanger, herunder Nelson Mandela, og det understregedes, at kun oprettelsen af et frit, forenet og demokratisk samfund på basis af almindelig valgret kan føre til en løsning. Sikkerhedsrådet anbefalede en række sanktioner over for apartheidregimet, herunder indgreb over for nyinvesteringer, begrænsninger i långivningen, stop for salg af Krugerrands og indgreb over for sport og kulturelle forbindelser. Resolutionen blev ikke mødt med veto fra USA og Storbritannien.

Over de seneste år har et flertal i folkettinget gennemført gradvise skærpelser af den danske sanktionspolitik over for Sydafrika. I januar 1983 vedtoges det at henstille til selskaberne om senest i 1990 helt at afvikle kulimporten fra Sydafrika (se Folketingstidende 1982-83, forhandlingerne sp. 4521f). Denne henstilling blev indskærpet med vedtagelsen den 28. maj 1984 af et beslutningsforslag, der pålægger regeringen mindst én gang årligt at kræve en nøjagtig redegørelse af de selskaber, der importerer kul fra Sydafrika, for, hvilke foranstaltninger der i den forløbne periode er blevet udfoldet med henblik på overholdelse af folketingets henstilling, og hvis de ønskede oplysninger ikke kan fremskaffes uden ændringer af lovgivningen, pålægges det regeringen at fremsætte forslag om de nødvendige lovændringer (se Folketingstidende 1983-84, 2. samling, forhandlingerne sp. 259, 1638 og 7137, tillæg A sp. 1097, tillæg B sp. 939 samt tillæg C sp. 585). I et selvstændigt lovforslag har forslagsstillerne samtidig hermed fremsat forslag om øjeblikkeligt at standse for import af sydafrikanske kul. Den yderligere optrapning af undertrykkelsen i Sydafrika, der har fundet sted i de seneste måneder, bør medføre et øjeblikkeligt stop for kulimporten.

I andre forslag har samme flertal i folkettinget vedtaget bl.a. et stop for nyinvesteringer i Sydafrika, og gennem en dagsorden af 14. marts 1985 er regeringen blevet opfordret til kraftigt at forhøje apartheidbevillingen (se Folketingstidende 1984-85, forhandlingerne sp. 7402f.). I nordisk sammenhæng arbejder et embedsmandsudvalg med forslag til fællesnordiske sanktioner over for Sydafrika.

Siden indførelsen af undtagelsestilstand i 36 distrikter med den deraf følgende voksende terror har stadig flere lande erkendt nødvendigheden af sanktioner over for apartheidregimet, ja selv USA og EF har vedtaget symbolske sanktioner.

Danmark bør svare med hurtige og stærke indgreb over for Sydafrika. I beslutningsforslaget stilles krav om øjeblikkelig afbrydelse af alle økonomiske forbindelser med Sydafrika, gerne i samarbejde med ligesindede lande. Men gennemførelse af nationale danske foranstaltninger bør ikke gøres betinget af tilsvarende tiltag i andre lande.

Stoppet for al samhandel med Sydafrika indebærer øjeblikkeligt stop for import af varer som kul, frugt, Krugerrands, fosfater m.m. Danske virksomheder med engagementer i Sydafrika beordres øjeblikkeligt at standse deres aktiviteter. I perioden 1979-81 fragtede A. P. Møller meget store mængder olie til Sydafrika. Denne transport er siden i meget høj grad blevet overtaget af norske skibe. En vedtagelse af dette beslutningsforslag indebærer, at transport af olie og olielignende produkter standses ved lov.

Dagsordenen af 14. marts 1985 pålagde regeringen i alle internationale organisationer aktivt at arbejde for gennemførelse af sanktioner over for Sydafrika. I FNs sikkerhedsråd har Danmark korrekt stemt for og arbejdet for vedtagelse af sanktioner. Forslagsstillerne venter med spænding på udspillet fra de nordiske udenrigsministre på deres møde i oktober 1985.

Med vedtagelse af beslutningsforslaget skal der ydes direkte økonomisk støtte til ANC ud over forhøjelsen af apartheidbevillingen. En sådan direkte støtte ydes i Sverige. Den svenske model